

Учителька-методистка зарубіжної літератури Жанна Ільчишин

Людмила Полюга,

директор закладу загальної середньої освіти I-III ступенів с. Нове Місто, Львівська область

Жанна Ільчишин — учителька-методистка зарубіжної літератури ЗЗСО I-III ст. с. Нове Місто Добромилівської міської ради Львівської області. Це педагогиня за покликанням, педагогиня-лідер, дослідниця, ерудитка з високим рівнем професійної підготовки. Її творча діяльність відповідає конструктивному рівню майстерності з елементами новаторства. Вона вміло використовує передовий педагогічний досвід, доповнюючи його власними ідеями. Система роботи Жанни Миколаївни базується на сучасних педагогічних технологіях, головна мета яких — зробити навчання творчим, особистісно зорієнтованим, сформувати в здобувачів освіти стійкий інтерес до предмета, результатом якого є не тільки підвищення базового рівня знань, а й розвиток навичок мислення високого рівня, формування читацької та загальної культури, виховання естетичного смаку. На уроках педагогиня забезпечує стабільну навчальну пізнавальну атмосферу, впроваджуючи новітні інтерактивні технології. Пропонує школярам різнорівневі завдання, комунікативно-ситуативні вправи, тренінги, завдання з мелодекламації, творчого й компаративного характеру: підрядковий і художній переклади, порівняння перекладів і оригіналів тощо. Таким чином учителька формує якості кваліфікованого читача, підвищує літературну компетенцію, стимулює пізнавальну й самоосвітню діяльність здобувачів освіти, прищеплює любов до художнього слова й мистецтва. Домінуючою формою навчання на уро-

ках педагогині є діалог, який спонукає розмірковувати, порівнювати, робити узагальнення і висновки, висловлювати власні думки й оцінки, презентувати особисті асоціації та інтерпретації художніх творів.

Уроки літератури Жанни Ільчишин — це час спілкування вчителя з учнями, в основі якого — художній текст, а різні форми співпраці забезпечують виважені та науково обґрунтовані навчальні ситуації, різноманітні типи уроків, інтерактивні технології. Вона створює різноманітний дидактичний матеріал, комп'ютерні презентації для супроводу освітнього процесу. Розробила низку нестандартних моделей уроків, успішно презентувала їх у журналі «Зарубіжна література в школах України», методичних посібниках ЛОІППО кафедри гуманітарної освіти. Підхід до вивчення літератури — цілком інноваційний. Бере активну участь у роботі методичної асоціації вчителів-словесників, є учасником авторської творчої майстерні вчителів зарубіжної літератури Львівщини. А головне, Жанна Миколаївна — турботлива наставниця, яка справедливо вважає: для справжнього педагога учень завжди є Людиною з великої літери, тому вона стала вчителькою, на яку завжди очікують діти, бо в ній поєдналося усе: дивовижна ерудиція, невичерпна цілеспрямована енергія, душевна теплота й доброзичливість. Вона завжди посміхається, даруючи всім чудовий настрій, заряджаючи своїм оптимізмом та любов'ю до життя і школярів, і їхніх батьків, і колег.

Учителька-методистка Жанна Ільчишин з учнями

Жанна Ільчишин,
учителька-методистка зарубіжної літератури
ЗЗСО І-ІІІ ст. с. Нове Місто Добромиської
міської ради Львівської області

Заговори, щоб я тебе побачив. Сторітелінгові технології на уроках зарубіжної літератури

УДК 373.5.016:821.09(100)

<https://doi.org/10.33989/3083-6387.2025.2.329672>

Читаючи авторів, які добре пишуть,
звикаєш гарно говорити.
Вольтер

Як треба вести урок, аби не просто привернути увагу дітей, а ще й стимулювати їх до подальшого поглиблення знань? Тут на допомогу може прийти неординарний метод навчання: сторітелінг.

Сторітелінг (storytelling) — це мистецтво розповідати історії з метою навчання, керування шляхом донесення змісту повідомлення за допомогою спеціальної методики.

Сторітелінг як технологію у 90-х роках минулого століття розробив і успішно впровадив в управління міжнародною корпорацією американець Девід Армстронг. Він урахував такий психологічний чинник: розповіді з життя значно легше сприймаються, вони цікавіші, ніж логічні аргументи й сухі міркування, а тому здатні викликати в слухача довіру й мотивувати до певних дій (щось придбати, наприклад). Насправді людство займалося сторітелінгом завжди. За допомогою міфів, легенд, казок наші пращури передавали з покоління в покоління весь накопичений людством досвід і знання. За основу брали реальні факти, але їм надавали містичного характеру, метафоричності, вдавалися до гіперболізації... Такі розповіді були виразні, цікаві, легко асоціювалися з особистим досвідом. Сьогоднішня швидкоплинна, стрімка та ін-

формаційно перевантажене. Відтак людям необхідні ефективні способи обробки й передачі інформації, на кшталт сторітелінгу.

Усі люди полюбляють слухати цікаві історії. Якщо правильно побудувати розповідь, можна зачепити не лише розум і логіку, а й емоції. Викликавши у слухача потрібні переживання, можна навести його на певні висновки, а потім — підштовхнути до потрібних вчинків. Такі властивості методики високо оцінили не тільки керівники компаній, а й маркетологи, журналісти, редактори і педагоги.

Сторітелінг як формат навчання в школі має величезну практичну користь: легке засвоєння матеріалу, розвиток уяви, подолання страху публічного виступу, налагодження стосунків з іншими учнями, самопізнання. Тож не дивно, що з кожним роком він стає дедалі популярнішим.

Сторітелінг може бути **пасивним і активним**. У першому випадку за створення історії та її розповідь відповідає вчитель, у другому — йому допомагають учні. Вибір одного чи іншого варіанту залежить від уроку, теми заняття, а також від особистих побажань педагога.

Так, **пасивний сторітелінг** оптимально підходить для початку вивчення нової теми. У формі розповіді можна подати нові правила, теорії, закони тощо. А от **активний** — чудовий варіант для закріплення знань. Учні будуть створювати історії самостійно, а завдання вчителя — спрямовувати їх правильним шляхом.

Варто розуміти, що далеко не кожна розповідь є історією. Щоб її створити, потрібно чітко знати тему, розробити сюжет, вигадати непересічного героя, додати трохи цікавих подій та зробити правильні висновки.

Історія може бути вигаданою від початку і до кінця, але з використанням реальних подій. Так буде навіть краще, адже випадки з життя завжди викликають величезну цікавість. Зверніть увагу: розповідь повинна бути емоційною та динамічною, події мають

відбуватися одна за одною. Значна перевага сторітелінгу полягає в його універсальності: користуватися ним можна фактично на будь-якому уроці.

Сторітелінг є відносно новою формою навчання, але швидко завойовує популярність, однаково подобаючись і вчителям, і учням. Цікаві та правильно побудовані історії — сильний інструмент оптимізації навчання. Про сторітелінг можна говорити багато, адже цей метод — невичерпне джерело натхнення. І розказувати історії можна по-різному.

Алгоритм створення історії

Метод сторітелінгу, або розповідання історій, особливо ефективний в епоху технологій, коли факти, що їх мають запам'ятати на уроках учні, губляться серед інформаційного шуму. Вдало побудована історія має великий шанс прижитися серед учнівської аудиторії. Адже розповідання історій передбачає вкраплення власного або чужого досвіду, комунікацію та емоційне співпереживання. Донесення ідеї, а не лише інформації. Пропонуємо кілька прикладів застосування методу на уроках зарубіжної літератури.

ГОМЕР «ІЛІАДА»

Гомер — перший пророк давніх греків.
Г. Сковорода

Гомер виховав усю Грецію!
Платон

Мої трагедії — це лишень крихти
з розкішного бенкетного столу Гомера.
Есхіл

1. Підготуйте невеличкий виступ-розповідь «Легендарна та таємнича історія Гомера» (використовуючи відомі вислови про поета):

- Цікаві факти про поета
- Пригоди поета
- Легенди про автора
- «Гомерівське питання»
- Світове визнання.

2. Уважно прослухавши вірш, складіть розповідь про Гомера, доповнену цікавими історіями з його життя.

Гомер

Безжальний час все зводить нанівець,
І що ви, люди, знаєте про мене?
Хіба лиш те, що я сліпий співець,
Спізнав, як бог, осяяння натхнення.
Де народився я — ніхто не зна,
Сім древніх міст на те претендували,
Та піднялася забуття стіна,
І залягли століття, мов завали.
Моїх річок розлиті береги,
Поховані давно руїни Трої.
Але жили й живуть, немов боги,
Ахілл і Одисей — мої герої.
Мій епос, як божественний чертог,
Піднісся над минулими віками,
І я живу з античними богами,
Вже й сам напівлегенда, напівбог.

Микола Негода

3. Усне малювання.

— Якою ви уявляєте Трою? Складіть розповідь про могутнє місто, використайте ключові слова.

4. «Реверсивна драматургія» (починаємо з кінця).

Читач одразу рухається до кульмінації історії, яка інтригує. А потім повертається до початку, щоб поступово зрозуміти, як головний герой опинився в цій ситуації.

- Похорон Гектора
- Пріам у Ахілла
- Двобій Ахілла і Гектора
- Гектор вбиває Патрокла
- Агамемнон образив Ахілла.

5. Чи уважний ти читач?

— Складіть розповідь, посилаючись на текст пісні, про обряд поховання у давніх греків.

(11 днів Пріам благав Ахілла віддати небіжчику-ві всі належні йому почесні. 9 днів мали оплакувати

Творча лабораторія вчителя

тіло Гектора у домі, а на 10 день — поховати і справити тризну, на 11 день — насипати могильний пагорб, щоб усі знали, що похований тут не простий смертний, а воїн-герой.)

6. Створіть розповідь про наймогутніших героїв поеми Гомера «Іліада».

Ахілл

Гордий,
запальний,
вірний у дружбі,
мстивий,
часто жорстокий,
здатний сумувати,
співчувати...

Гектор

люблячий чоловік і батько,
стриманий, щирий,
мудрий,
людяний,
далекоглядний,
іноді вагається,
здатний усвідомити
свої помилки,
сповнений невпевненості...

7. Спарклайн (як є і як могло би бути).

Автор розповіді акцентує увагу на наявних недоліках. Показує, як має бути, мотивує до розвитку.

Проблемне питання.

— Як ви думаєте, чи правий був Гектор, дорікаючи Ахіллові, що в того «в грудях залізне серце»? (під час двобою Ахілла і Гектора.)

(Так, це особливо виявилось після перемоги Ахілла. Адже він відмовився виконати останнє прохання Гектора. Навпаки, Ахілл прив'язує тіло до колісниці й пускає до стін Трої. Такою страшною була помста Ахілла за смерть Патрокла та багатьох інших ахейців.)

8. Я — сценарист.

Уявіть, що ви — сценарист фільму. Які епізоди з поеми ви плануєте екранізувати? І чому?

- Головний герой
- фабула
- вчинки героя

9. Створіть словесний портрет героя, використовуючи постійні епітети.

Ахілл

прудконогий
богоподібний
непереможний
богорідний
могутній

Гектор

шоломосейний
величезний
осяйливий

Зевс

олімпієць
гromовладний
хмаровладний
батько людей і
безсмертних

10. Розповіді за ілюстраціями.

ЕСХІЛ «ПРОМЕТЕЙ ЗАКУТИЙ»

1. Пріам у Ахілла
2. Двобій Ахілла і Гектора
3. Прощання Гектора з Андромахою
4. Повернення Ахілла

11. «Почуй мене».

Учень перевтілюється на героя поеми. Описує подію або відчуття і думки від першої особи. Використовує лексику та імітує манери поведінки свого персонажа.

Я — Ахілл, або Я — Гектор, або Я — Пріам

- Цікаві факти про героя
- Пригоди героя
- Вчинки героя
- Ставлення до інших персонажів

Домашнє завдання може бути таким: створити **лист-роз'яснення** від імені головного героя до читача, до героїв твору або друзів про своє життя, проблеми, радощі та пояснення своїх дій.

12. «Телесенсація».

Учні логічно вибудовують, впорядковують власне висловлювання, стисло переказують сюжет, інтерпретують його, вирізняють важливі факти і відкидають зайве.

Наприклад: телепередача **«Надзвичайні події»**

- Троянська війна
- Причини війни
- Характеристика військ
- Наслідки. Герої

Мої трагедії — це лишень крихти з розкішного бенкетного столу Гомера
Есхіл

1. Розповідь за запропонованим початком.

— Продовжіть розповідь про цікаві факти з життя Есхіла.

Есхіл був давньогрецьким драматургом. Його часто називають батьком трагедії. Він розширив число персонажів у театрі і створив конфлікт між ними.

Тільки сім з його п'єс дійшли до наших днів. Вважають, що він написав до дев'яносто п'єс.

2. Мандрівка до театру Давньої Греції.

Учень-історик розповідає про виникнення театру в Давній Греції, використовуючи ключові слова: *Діоніс, цапоногі сатири, дифірамби, Акрополь, театронтрон, сцена, хор.*

Учень-актор розповідає про професію актора у Стародавній Греції, використовуючи ключові слова: *маски, котурни, хітон, хламида, театральні вистави, драматурги.*

3. Складіть розповідь за опорними словами: **чого навчив Прометей людей? Або: усі мистецтва в людей від Прометея (Есхіл).**

- ➡ приручати тварин
- ➡ будувати житло
- ➡ видобувати залізо
- ➡ лікуватися травами
- ➡ знаходити шлях по зірках...

4. «Граємо в театр».

Ви — Прометей.

- Розкажіть свою біографію (походження, заняття).
- Ваша мета в житті? Чому ви стали на захист людей?
- Дайте характеристику своїм вчинкам.
- Чи можна вважати вашу роль трагічною?

Ви — Зевс

- Автохарактеристика.
- Ваше ставлення до Прометея?

Творча лабораторія вчителя

— Навіщо ви забрали вогонь від людей?

— Як ви характеризуєте свої вчинки?

Ви — Гефест

— Короткі біографічні відомості.

— Чому ви погодилися виконати волю Зевса і прикували Прометея?

— Яке ваше ставлення до головного героя?

— Як ви ставитесь до вчинку Зевса?

Ви — Есхіл, автор трагедії

— Коротко про себе.

— Історія створення трагедії.

— Ваше ставлення до героїв?

— Який ідейний зміст трагедії?

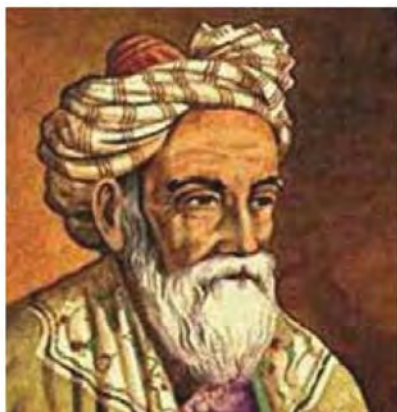
5. «Крокуючи за автором».

— Складіть розповідь про Прометея за його висловлюваннями.

Омар Хаям — видатний поет і мислитель Сходу

Боюсь несправедливо прожити на землі.
Омар Хаям

1. Рольова гра «Інтерв'ю».

Поетична спадщина народів Сходу вражає європейців своїми ліричними і філософськими шедевра-

ми. Оспівуючи жіночу красу, кохання, розмірковуючи над сенсом життя, намагаючись доторкнутись до таємниці Всесвіту, східні митці творили самобутні й оригінальні за формою поезії, які, мов різнобарвні й неповторні самоцвіти, сяють у сузір'ї поезії.

Сьогодні на нас чекає зустріч з Омаром Хаямом — видатним поетом, мислителем, який мав багату уяву. Вона допомагала йому малювати надзвичайно масштабні, іноді космічні картини в чотирьох рядках літературного жанру рубаї.

Отож, зустрічайте — Омар Хаям!

(Роль **поета і журналіста** виконують попередньо підготовлені учні).

2. «Учнівські роздуми».

— Підготуйте невеличку розповідь про Омара Хаяма та його головні життєві цінності.

Від хліба, що творець нам посилає,
Ніхто й малої скибки не відкрає.
Тож не турбуйсь про те, що в тебе є,
І не турбуйсь про те, чого немає.

Я б краще вороном копався у ріллі,
Ніж у негідника живився при столі.
Сухим окрайчиком задовольняйтесь краще,
Ніж губи мазати в чужому киселі.

3. «Це цікаво знати!».

— Розкажіть про останній день життя Омара Хаяма.

Із глибини XII ст. дійшла до нас розповідь про останній день життя поета. «Омар Хаям у той день уважно читав «Книгу зіцнення» Авіценни. Коли дійшов до розділу «Про єдність і загальність», уклав золоту зубочистку між двома сторінками, щоб написати заповіт. Весь цей день він не їв і не пив. Коли на землю прийшов вечір, Омар закінчив останню молитву, вклонився до землі і сказав: «О Боже, ти знаєш, що я пізнав тебе по своїй змозі. Пробач мені, моє пізнання тебе — це мій шлях до Тебе». І помер.»

4. «Злиття двох епох».

— Підготуйте розповідь-мініатюру «Актуальність рубаї Омара Хаяма у наш час. Епоха Середньовіччя та XXI ст.»

6. «Осмилюємо прочитане».

— Підготуйте невеличкий виступ-розповідь «Яким постає Омар Хайям перед нами зі своїх поезій?»

Я тільки знаю, що знання шукаю,
В найглибші таємниці проникаю.
Я думаю вже сімдесят два роки —
І бачу, що нічого я не знаю.

Якби мені до рук — скрижали Долі,
Я розписав би їх по власній волі!
Із світу вигнав би всі смутки, болі,
Чолом небес досяг, не жив би долі!

Ні, не гнітять мене перестрахи й жалі,
Що вмерти мушу я, що строки в нас малі:
Того, що суджено, боятися не треба.
Боюсь неправедно прожити на землі!
(Переклад із перської В. Мусика)

Я падав і калічився не раз:
Мене так доля за неправду била.

Безсмертні всі: цей виховав дитину,
Той пісню написав, хоч і єдину,
А той, що не зумів цього зробити,
Коло дороги посадив ялину.

5. «Словесне малювання».

Я — художник

— Оберіть одне рубаї поета, яке вам до вподоби. Уявіть, що ви художник. Яку картину ви намалювали б? Словесно передайте зміст картини.

Рубаї в сучасному світі (Дмитро Павличко)

В Хайяма взяв я форму рубаї,
Вподобавши за лаконізм її.
Чи замалу, чи, може, завелику
Одежу матимуть думки мої?

Ненависть і любов – нерівні крила,
На те крило, в якому менша сила,

Е. Дюлак. Ілюстрації до рубаї Омара Хаяма. 1909 р.